HIRU MILA KATOLIKO ERREZATZEN

Abuztuaren 17'an, Londres'en, Westminster'ko katedralera hiru mila katoliko bildu ziren otoitz egitera, jerarkiak obeki konpreni ditzan ezkontz-prolemak.

«Humanae vitae» enziklikaren ondorioz hamaika esaklzun eta erranbide entzun dira bazter guzietarik. Gauza jakiña, zeren nehork ez zuen espero holako enziklikarik. Harridura. Zergatik baztertu zen Kontziliotik gai hunen eztabaida, Vaticano'ko II'garrenaren izpirituarekin ados bazetorren? Nola holako enziklika, nundik, natalitate-batzarreko guzien iritzia zabalagoa bazen?

Katoliko laikoen artean egin diren inkestetan gauza bat ikusten da: harridura, eta gehienean nahasmendua eta jazardura. Bainan ez jende xehea bakarrik: baita ere intelektualak (horra or, adibidez, Carlo Bo katedraduna, Unibersitate-erretora). Teologilari eta apaizak ere: Hola Karl Rahner batek bere harridura jakinarazi ondoren «beste iritzi batekoa izan ditekeala» manifestatu du.

Bestalde, Bernard Häring, Eliza katolikoak duen moral-irakasle onena omen dana, gizon zuhurra eta moderatua, Aita Santuaren kontseilari eta lagun urkoa, ez da kontent dalako enziklikarekin: Alta Lurran'en agiria firmatu du, beste 450 irakasle ta teologilarlkin ados. Agiri kritiko hortan heien iritzia publikoki ager-arazitzea beharrezkoa iruditzen zaiela diote. Alemania'n ere holako zerbait gertatu omen da...

Guzi honekin gauza on bat ikusten ari gara. Eliza kritika-gai biurtzen ari da. Katolikoak eta «borondate oneko» gizonak beren erresponsabilitatearen kontzientzia hartzen ari dira. Eta katolikuok talde sentitzen hasiak gara eta taldearen martxaz arduratzen.

Gure hiru mila katoliko otoizlarien egitatea hola entenditu behar da. Egitate lardestzaile eta erresponsablea bezala ez «zenbait estremisten erreboltа» bezala. Gertakariak hola judikatzen ez baditugu, oraInarteko Eliza'ren gaitz handienean eroriko gara: triunfalismoan.

I. S.

EUSKAL-MUSIKA ARIÑAREN GAITZA ETA ETORKIZUNA

Aurten Eibar'ko Sanjuanetan berri pozgarri bat eskeiñi zigu-ten antolatzailleak: euskal-kantaren Interpreteen Jaialdia. Bakarka, Estitxu atera zan garaille; eta, taldeka, Pasaiko Oskarbi taldea.

Gaur egunean, Estitxu dugu, zalantzarikan gabe, gure doñua interpretatzeko doaiez aberatsena dan euskal artixta. Agian, oraindlo, internazionalki soñugailluetan gehien nabarmentzen diran kantakera batzuk sobera eraginda arkitzen da. Baiña seguru ogon gindezke bere golko neurriari dagokion musikagille bat arki dezanean, gure euskal-soñu ariñak ba duela bere interpreterik gorena.

Oskarbi, bere aldetik, gero ta gorago ikusten dugu, bai soñugintzan, bai letraren grazian, eta bai antzokian moldatzeko errextasunean ere. Pasaitar gazte hauek, beharbada, esakunearen eta euskal-bertsoaren berezko soñu jator hori gogortu ta legortu egin ohi dute, ritmuaren morrontzan.

Eibar'ko Jaialdiaren lerro naguslak honeski aztertuaz, huts bat ikusten dut garbi asko, euskal-musika ariñak bere baitan gaur duan okerra, hain zuzen. Eibar'ko Jaialdiak huts hau argitara eman zuala uste dut. Gure artean sobera landu nahi dugu artixtaren pertsonatasuna, ta hola aurkezten zaigu zenbait kantore bakoitza bere eresiaren kreatzaille; bakoitza, hitzaren egille ere; eta bakoitza bere kreaziozko armoni ta ritmuz lagundurik. Norberekoikeria honek euskal doñua murriztera, xuhurtzera, kateatzera, desegitera ta galtzera garamazki.

Baldin gure entzuleak goraldutako ta sagaratutako artixta hauek nahi geunken apaltasuna balute, mesedegarri izango litzaloke euskal-kantaren izen onari. Aipagarri dan zerbait egin nahi duenari, harrigarri iruditu behar zalo, pertsona batengan olerkaritza, interpretalaritza ta musikalaritza bateratzeal (Mota hontako «bateratze» hauek egintza baten asleran konprenl-errexak dira, baiña euskal-musika asieran ez-baiña azieran ikusi nahi genuke). Aitatu dugun humiltasun hori eskatzeko arrazoiak sobera ditugu. Artixta holek altor dezatela ba dirala gure Herrian goi-maillako olerkariak; eta, orobat, haintzat ar ditzatela ditugun musikagilleak ere. Horrela, olerkariek beren goi-arnas ezagun hori doiñuaren arau ta neurriak ezagutzen dituzten musikagilleen alegiñarekin gauzatuaz, Estitxu ta Oskarbi ta holako kantore batzuen bidez zabaldu diteke, lau aizeetara, euskal doñua. Baiño batasun hori egin arteño, ez.

Biderdi egin dezatela, beraz, bai olerkariek, bai musikalariek eta bai interpreteek ere. Taldean lan egin beharra daukagu, gure onerako. Bateratu ezkero bakarrik, as gindezke gure-geurea behar duen kantakera serioski aztertzen; hau ere egiteko baitago. Gure ustea da, billatuaz-billatuaz, orkestatzeko ta istrumentatzeko geure jatorrizko erak eta moldeak arki genitzakeala. Benetako euskal-kanta nazio-artean ezagutarazi nahi badugu, bide bakarra hauxe dugu.

M. U.

KREDITOAREN MENPEKOTASUNIK EZA

Bankalarien karguen ugaritasuna elkargaitza biurtzeko lege-gaiak makiña bat istillu sortu ditu! Asmo honen bukaera kontuan artu gabe, planteamenduak zenbait puntu argitu ditu. Azter ditzagun.

Lehendabizi: Españia'ko kapitalismoa moralizatu egin nahi izandu da. Kreditoaren banaketa esku gutxlen artean egoterakoan, liberalismo ekonomikoa biziatu egiten baida. Zer da, orduan, proposatzen dutena? Ekonomilari liberal zintzoenak esango luteken bezala, estaduak bere eginkizunak betetzea, hau da, elbarriturik zegoen «lai-